

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1929 kl. 4 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 12, i anledning av återremiss till utskottet av dess utlåtande nr 8 i anledning av väckt motion om undervisnings- och upplysningsverksamhet i sexuella frågor.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för förberedande behandling hänvisad motion, nr 102, har fröken Hesselgren hemställt, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t snarast möjligt ville vidtaga erforderliga åtgärder för att i av motionären påpekade punkter bringa till utförande en i 1921 års sakkunnigbetänkande föreslagen plan till undervisnings- och upplysningsverksamhet i sexuella frågor.

Såsom motionären erinrat, innebär det av de, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 oktober 1918, tillkallade sakkunniga år 1921 framlagda förslaget angående åtgärder för spridande av kunskap om könssjukdomarnas natur och smittfarlighet m. m., att sexualundervisningen bör

1. avse varje man och kvinna,
2. dels såsom förberedande undervisning lämnas barnen såväl i hemmet under tiden före skolgångens början som under den första skoltiden, dels såsom egentlig sexualundervisning i skolan meddelas
 - a) ungdom i övergångsåldern (14 à 15 år),
 - b) i högre skolor kvarvarande ungdom (18 à 19 år),
3. genom fortsatt upplysningsverksamhet i den omfattning, som är möjlig, göras tillgänglig för varje vuxen man och kvinna.

I avseende å motiveringen till det i här förevarande motion gjorda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande över motionen från skolöverstyrelsen ävensom berett svenska läkarsällskapet tillfälle att till utskottet inkomma med yttrande i ärendet. Det av skolöverstyrelsen avgivna utlåtandet är såsom bilaga fogat vid utskottets utlåtande nr 8 och tillåter sig utskottet hänvisa till detsamma. Svenska läkarsällskapets yttrande är såsom bilaga fogat härvid.

*Infördrat
yttrande.*

I sitt ovannämnda utlåtande, nr 8, anförde utskottet följande:

»Vad beträffar den förberedande undervisningen i hemmen under tiden före skolgångens början, finner sig utskottet böra uttala, att denna fråga

*Första kam-
marens första
tillfälliga ut-
skotts ut-
låtande nr 8.*

synes vara av den ömtåliga art, att den icke bör bliva föremål för ett ingripande från statsmakternas sida.

Vad angår sexualundervisning för barn i skolåldern och för ungdom i övergångsåldern förbiser utskottet visserligen icke de vanskligheter, varmed en på detta tidiga åldersstadium bedriven undervisning i sexuella frågor är förknippad. Men med hänsyn därtill att den stora massan av landets skolungdom åtnjuter undervisning allenast i folkskolan och fortsättningsskolan, vore det emellertid enligt utskottets mening önskvärt, om utvägar kunde utfinnas för att ungdom som genomgår endast dessa skolor komme i åtnjutande av undervisning om de ifrågavarande spörsmålen. Enligt utskottets mening torde därför i enlighet med vad skolöverstyrelsen föreslagit försöksvis böra utrönas åtminstone fortsättningsskolans möjligheter att meddela dylik undervisning. Skulle därvid vunna erfarenheter visa sig gynnsamma böra vägar och medel att utnyttja denna skolform för meddelande av nu ifrågavarande undervisning vara förtjänta att bliva föremål för förnyat övervägande.

Vad angår sexualundervisning för eleverna i högre skolor, hava de sakkunniga föreslagit vissa ändringar i undervisningsplanerna för de allmänna läroverken och övriga till det högre undervisningsväsendet hörande läroanstalter.

I de för de kommunala flickskolorna fastställda kursplanerna hava, såsom jämväl motionären påpekat, här ifrågavarande spörsmål redan vunnit beaktande. Vad beträffar realskolan och gymnasiet har utskottet erfarit, att de s. k. 1927 års skolsakkunniga för närvarande äro sysselsatta med utarbetandet av metodiska anvisningar till de den 29 juni 1928 fastställda undervisningsplanerna för rikets allmänna läroverk samt att i dessa anvisningar — vilka av de sakkunniga beräknas kunna medhinnas inom loppet av innevarande år — jämväl här förevarande fråga kommer att vinna beaktande. Av vad sålunda anförts finner utskottet framgå, att sakkunnigförslaget i denna del redan är föremål för uppmärksamhet från Kungl. Maj:ts och övriga vederbörandes sida.

Vad slutligen beträffar upplysningsverksamheten för landets vuxna befolkning vill utskottet erinra, dels att centralförbundet för nykterhetsundervisning — såsom av motionären framhållits — redan upptagit en dylik verksamhet, dels ock att sådan, enligt vad utskottet har sig bekant, jämväl bedrives av folkbildningsförbundet, och torde denna verksamhet kunna påräkna särskilt stöd från statsmakternas sida. I detta sammanhang vill utskottet påpeka, att genom de lokala skolmyndigheternas försorg helt visst mången gång möjlighet torde föreligga att skapa intresse även hos föräldrar och målsmän för den betydelsefulla frågan om sexualhygienens förbättrande.

I fråga om utgivandet av skrift eller skrifter, avsedda att spridas bland de vuxna och behandlande hithörande frågor med all takt och försiktighet,

finner utskottet vidtagandet av en sådan åtgärd, eventuellt genom samhällets försorg, kunna vara till gagn för en förbättrad sexualhygien.

Utskottet utgår ifrån, att de synpunkter som här framförts komma att av Kungl. Maj:t och vederbörande myndigheter beaktas, och hemställer fördenskull, att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.»

Reservation hade anförts av herrar *Magnuson* och *Wagnsson*, som ansett, att utskottet bort yrka, att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om vidtagande av åtgärder för ett skyndsamt igångsättande av upplysningsverksamhet i enlighet med vad lagen av den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar stadgar och i syfte att motverka spridandet av dessa sjukdomar.

Reservation.

Vid föredragning av utskottets utlåtande nr 8 beslöt första kammaren den 17 april 1929 att visa utlåtandet åter till utskottet.

*Första
kammarens
beslut den
17 april 1929.*

Utskottet har till vad utskottet i sitt ovannämnda utlåtande nr 8 anfört intet att tillägga, men har utskottet ansett lämpligt att vid sitt denna dag avgivna utlåtande i frågan foga det av läkarsällskapet avgivna yttrandet.

Utskottet.

Utskottet får alltså, under hänvisning till vad utskottet i sitt utlåtande nr 8 anfört, hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 april 1929.

På utskottets vägnar:

J. P. JOHANSSON.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *J. P. Johansson*, *Tamm*, *Wagnsson*, *Löfvander*, *Magnuson*, *Kropp**, *Wijkström* och *Bjurström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Magnuson* och *Wagnsson*, som ansett, att utskottet bort yrka,

att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om vidtagande av åtgärder för ett skyndsamt igångsättande av upplysningsverksamhet i enlighet med vad lagen av den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar stadgar och i syfte att motverka spridandet av dessa sjukdomar.

Bilaga.

Till första kammarens första tillfälliga utskott.

Med skrivelse den 5 sistlidne februari har utskottet berett svenska läkarsällskapet tillfälle att inkomma med yttrande över en i första kammaren väckt motion nr 102 om undervisnings- och upplysningsverksamhet i sexuella frågor.

Sällskapet, som anser, att en vederhäftig upplysning i hygieniska frågor är av stor betydelse för folkhälsans höjande, får med bifogande av den i sällskapet över 1921 års sakkunnigebetänkande i ämnet förda diskussion härmed uttala ett instämmande i motionens syfte.

Stockholm den 5 mars 1929.

På svenska läkarsällskapets vägnar:

PATRIK HAGLUND.

Gunnar Nilson.